

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.9.351.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-1-55-60>

Барабаш Ольга Олегівна,

доктор юридичних наук, доцент

(Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2666-9696>

Гришук Аліна Борисівна,

кандидат юридичних наук, доцент

(Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6289-6656>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ВІД ДЕСТРУКТИВНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ

У статті досліджено забезпечення інформаційної безпеки у контексті захисту від деструктивного інформаційного впливу на підставі чинного законодавства із застосуванням загальноправових і спеціальних методів дослідження правових явищ. В умовах інформаційної агресії Росії така тематика є актуальною. Визначено об'єкт і предмет інформаційної безпеки. Зазначено, що деструктивний інформаційний вплив – вплив на свідомість особи та суспільства. Захист особи, соціальних груп і суспільства від деструктивного інформаційного впливу є складовою частиною системи інформаційної безпеки.

Ключові слова: інформаційна сфера, національна безпека, психологічний вплив, особа, суспільство, соціальна група.

Постановка проблеми. Стратегія воєнної безпеки України закріпила дефініцію інформаційної безпеки як стану захищеності особи, суспільства та держави від внутрішніх та зовнішніх інформаційних загроз. Стратегія інформаційної безпеки України визначила національні інтереси України в інформаційній сфері. Вивчення їх переліку не виявляє психологічний компонент інформаційної безпеки щодо деструктивного інформаційного впливу. Однак його сутнісні ознаки проглядаються у положеннях, що стосуються збереження культурних, історичних і духовних цінностей України, доведення до української та міжнародної громадськості достовірної інформації про державну політику та її офіційну позицію щодо соціально значущих подій, застосування інформаційних технологій з метою забезпечення національної безпеки.

У Стратегії інформаційної безпеки України серед напрямів забезпечення інформаційної безпеки у галузі оборони країни виділено нейтралізацію інформаційного впливу, у тому числі спрямованого на підлив історичних засад та патріотичних традицій, пов'язаних із захистом України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми досліджень забезпечення інформаційної безпеки вивчали: В.М. Брижко, О.А. Баранов, В.П. Бойченко, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко, А.М. Гулемін, С.Ф. Гуцу, В.В. Гурковський, Р.А. Калюжний, М.І. Сопліко, О.В. Синьоокій, В.С. Цимбалюк та інші вчені. Поява нових загроз національним інтересам у інформаційній сфері ставить завдання проведення теоретико-прикладних досліджень інформаційної безпеки із розвитком інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою цієї статті є наукове дослідження забезпечення інформаційної безпеки у контексті захисту від деструктивного інформаційного впливу.

Виклад основного матеріалу. У науці серед дослідників інформаційної безпеки довгий час домінував вузький підхід до розуміння захисту інформації та інформаційних систем. Таке зрізане бачення лягло в основу базового законодавчого акта для інформаційної сфери 1990-х років – законів України «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» [1, с. 334].

У 1990-х роках проблема інформаційної безпеки штучно звужується до технічних аспектів захисту інформації, не розглядаючи соціально-гуманітарні аспекти. Але низка дослідників розвиває альтернативний підхід. Надалі широкий підхід до трактування інформаційної безпеки, що передбачає включення до змісту психологічних аспектів щодо деструктивного інформаційного впливу, знаходить усе більше прихильників.

З 2006 року в теорії та практиці інформаційної безпеки визначають два напрями, які можна визначити як захист від деструктивного інформаційного впливу та захист інформації.

У дисертаційних дослідженнях із політико-правових аспектів інформаційної безпеки автори дотримуються розширювальної парадигми її розуміння. У спеціалізованому словнику основою інформаційної безпеки суспільства визначено безпеку індивідуальної, групової та масової свідомості громадян за наявності інформаційних загроз, до яких насамперед слід віднести деструктивний інформаційний вплив [2].

Велике значення для затвердження інформаційної безпеки як складника предмета правового регулювання у сфері інформаційної безпеки мало відображення у наукових правотворчих ініціативах. Логічним стало віднесення захисту суспільства від деструктивного інформаційного впливу до основних національних інтересів у Стратегії національної безпеки України [3]. У документі визначено низку завдань із забезпечення інформаційної безпеки.

Інформаційна безпека володіє загальними ознаками, властивими такому виду безпеки, важливими з яких є інформаційний характер загроз безпеці та інформаційна сфера як галузь прояву таких загроз.

У чинному законодавстві сформувалися такі правові інститути у структурі підгалузі правового забезпечення інформаційної безпеки, як: захист інформації, включаючи захист окремих видів інформації обмеженого доступу (закони України «Про захист інформації у інформаційно-комунікаційних системах», «Про державну таємницю», «Про публічні електронні реєстри» і інші); захист критично важливих об'єктів інформаційної інфраструктури (Закон України «Про критичну інфраструктуру»); захист суспільної моралі від інформації, що завдає шкоди здоров'ю та розвитку (Закон України «Про захист суспільної моралі»); протидія поширенню протиправної інформації у засобах масової інформації та мережі Інтернет [4, с. 32].

Останні два пункти характеризують сферу інформаційної безпеки щодо деструктивного інформаційного впливу. Термін «деструктивний інформаційний вплив» поки не отримав загально визнаного статусу в інформаційному праві та інших науках, хоча трапляється у дисертаційних дослідженнях та наукових працях учених (В.А. Алещенко, У.В. Ільницька, С.В. Даниленко, В.В. Остроухов, О.А. Фурсай).

Аналіз чинного законодавства показує, що цей термін не використовується. Навіть у важливому для дослі-

джуваної сфери Законі «Про захист суспільної моралі» щодо захисту дітей від шкідливої інформації для характеристики стану захищеності дітей, за якого відсутній ризик, пов'язаний із заподіянням інформацією шкоди здоров'ю чи фізичному, психічному, духовному, моральному розвитку, не використовується поняття «деструктивний інформаційний вплив».

У Стратегії національної безпеки України та Стратегії інформаційної безпеки України, інших чинних документах стратегічного планування термін «деструктивний інформаційний вплив» відсутній [6].

Необхідність введення поняття «деструктивний інформаційний вплив» у юридичні науки та правову практику є доцільним з таких причин: потреба у позначенні «психологічного» складника інформаційної безпеки; наявність вираженої специфіки у системі інформаційної безпеки та межі між захистом інформації та інформаційною безпекою за критеріями об'єкта та методів впливу; існування комплексу специфічних загроз; спільність правового інструментарію, використуваного захисту від різних форм деструктивного інформаційного впливу.

Принципова відмінність деструктивного інформаційного впливу щодо традиційного блоку інформаційної безпеки у тому, що змістом виступає не захист інформації, а захист від інформації. З огляду на це інформаційну безпеку можна визначити як захист особи та суспільства від деструктивного інформаційного впливу та захист інформації.

Дослідження навколо проблематики інформаційної безпеки фокусувалися навколо поняття інформаційного впливу, що знайшло відображення в Указі Президента України від 31.07.2000 р. № 928/2000 «Про заходи щодо розвитку національної складової частини глобальної інформаційної мережі Internet та забезпечення широкого доступу до цієї мережі».

У вказаному вигляді проходить межа між інформаційною безпекою та психологічною безпекою, яка в психології пов'язується з внутрішніми станами та процесами, наприклад наявність несвідомих бажань і установок особистості, узгодженістю сенсорного досвіду та Я-концепції.

Як базовий методологічний підхід вивчення інформаційної безпеки доцільно використовувати міждисциплінарний підхід. У філософії міждисциплінарні дослідження трактуються як спосіб організації дослідницької діяльності, що передбачає взаємодію у вивченні одного й того самого об'єкта представників різних дисциплін.

Авторки розглядають міждисциплінарний підхід як методологічний принцип проведення наукового дослідження, що передбачає запозичення та застосування знань та методів з інших сфер наукового знання.

Для вивчення проблеми правового забезпечення інформаційної безпеки, крім базової юридичної науки, для інформаційної безпеки інтерес становлять три галузі наукового знання: психологія, соціологія масової комунікації та інформаційні технології та системи.

Психологія вивчає зміст та механізм роботи індивідуальної та колективної психіки – основних об'єктів інформаційної безпеки, механізм інформаційного впливу. Психологічні знання дозволяють виявити потенційну небезпеку певної інформації або комунікації для людей та соціальних груп різних категорій, наприклад, для дітей різних вікових груп.

Соціологія масової комунікації досліджує особливості сучасного інформаційного середовища суспільства, вплив на соціум, вивчає основні інститути та типи

масової комунікації. Знання цієї наукової галузі допомагають правильно підібрати інструментарій для нейтралізації загроз інформаційної безпеки та їх джерел, розміщати за значимістю об'єкти для застосування.

Інформатика та інші науки про інформаційні технології вивчають канали та способи технічної передачі інформації, за допомогою якої виявляється деструктивний інформаційний вплив. Така галузь науки дозволяє розуміти особливості технічних каналів поширення негативної інформації та вибрати адекватні способи та засоби впливу на них.

Застосування міждисциплінарного підходу дозволяє скласти уявлення про об'єкти інформаційної безпеки. Об'єкти безпеки є однією з ключових характеристик будь-якого виду безпеки, які багато в чому визначають стратегію та інструменти забезпечення. Теоретично безпека розуміється як реально наявні явища, процеси та відносини, попередження чи усунення загроз становить ціль і основний зміст політики безпеки.

Щодо сфери інформаційної безпеки йдеться про об'єкти деструктивного інформаційного впливу та захист інформації [7, с. 122].

Серед дослідників відсутня єдина думка щодо віднесення до об'єктів інформаційної безпеки деструктивного інформаційного впливу. Об'єктами інформаційної безпеки (information security object) можуть бути: свідомість, психіка людей; інформаційні системи різного масштабу і різного призначення. До соціальних об'єктів інформаційної безпеки відносять особу, колектив, суспільство, державу.

У поданих випадках спостерігається двоїстість об'єктів інформаційної безпеки: до них відносять людину, групу людей і суспільство та їх психологічні складники – індивідуальну психіку та суспільну свідомість. Тут немає суперечності, а зазначений дуалізм зумовлений різним рівнем деталізації у разі характеристики об'єктів інформаційної безпеки. Слід виділити третій рівень деталізації, на якому як об'єкти інформаційної безпеки розглядатимуться окремі індивідуальні та групові психічні процеси та явища.

У плані правового регулювання вибір необхідного рівня деталізації залежатиме від характеру та предмета правового акта. Для закону чи документа стратегічного планування доцільніше використовувати перший і другий рівні, тоді як для більш вузького предмета правового регулювання доцільний третій рівень деталізації.

У Стратегії інформаційної безпеки України йдеться про нарощування інформаційного впливу на населення України та використання механізмів інформаційного впливу на індивідуальну, групову та суспільну свідомість.

На першому рівні об'єктами інформаційної безпеки виступають особа, великі та малі соціальні групи. Первинним об'єктом інформаційної безпеки є особа, щодо якої здійснюється деструктивний інформаційний вплив.

Людина як особистість і активний соціальний суб'єкт, її психіка схильні до безпосередньої дії інформаційних факторів, що, трансформуючись через поведінку, дії, чинять деструктивний вплив на соціальні суб'єкти різного рівня спільності, різної системно-структурної та функціональної організації. Об'єктом деструктивного інформаційного впливу може бути конкретна особа, у разі цілеспрямованого впливу абстрактна людина під час впливу невиборчого типу.

Наступним об'єктом інформаційної безпеки є соціальні групи. Т.М. Кузьменко визначає соціальну групу як групу людей, в якій спільність суспільно значимих рис виявляється у колективній ідентичності та супро-

воджуючих контактах, взаємодіях та соціальних відносинах. Соціальні групи розглядаються як психологічні спільності людей, які мають спільну ідентичність та групову психіку. У суспільних науках існує ціла низка класифікацій соціальних груп, відповідно до яких вони поділяються на великі та малі, первинні та вторинні, формальні та неформальні, стійкі та нестійкі, однофункціональні та багатофункціональні, відкриті та закриті [8].

У контексті дослідження взято класифікацію соціальних груп на великі та малі, оскільки зазначені види груп значно відрізняються у плані характеристик психічних структур. Під великою соціальною групою розуміють реальну, значну за розмірами та складно організовану спільність людей, залучених у громадську діяльність.

Вищим рівнем великих соціальних груп є суспільство, яке існує у межах державних кордонів. У Доктрині інформаційної безпеки України від 08.07.2009 р. № 514/2009, яка втратила чинність 30.06.2014 року на підставі Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2014 року «Про скасування деяких рішень Ради національної безпеки і оборони України» та визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України», головним об'єктом інформаційного впливу на населення України з метою негативного впливу на національні моральні цінності названо молодь.

Під малою соціальною групою розуміється нечисленна за складом група, члени якої об'єднані загальною соціальною діяльністю, перебувають у особистому спілкуванні, що є основою виникнення емоційних відносин і групових процесів. Приклади малих соціальних груп дуже численні. До них можна віднести сім'ю, навчальний клас, колектив підприємства, військовий підрозділ, спортивну команду.

Великі та малі соціальні групи виступають об'єктами впливу невибіркового чи обмежено вибіркового інформаційного впливу з боку засобів масової комунікації чи під час масових заходів.

Новим видом соціальних груп, які виникли завдяки розвитку соціальних інтернет-сервісів, стали віртуальні групи (спільноти). Як зазначає П.А. Салига, формування та стійке існування віртуального співтовариства як соціальної групи можливе лише за наявності в учасників мережного ресурсу спільних інтересів, спільно виробленої мети та організованих дій щодо досягнення, які реалізуються у межах єдиного комунікативного простору [9].

Пріоритетним об'єктом правового захисту від деструктивного інформаційного впливу на рівні соціальних груп виступають діти (неповнолітні) внаслідок особливої вразливості, зумовленої психологічними особливостями, включаючи некритичність сприйняття інформації, нестійкість і еластичність ціннісних орієнтацій та поведінкових установок, високим ступенем схильності до наслідування поведінки показаних героїв, реалізмом уяви.

Щодо особи таким об'єктом виступає людська психіка. У науці вона визначається як системна властивість високоорганізованої матерії, що полягає в активному відображенні суб'єктом об'єктивного світу, у побудові суб'єктом невідчужуваної від нього картини цього світу та саморегуляції на цій основі своєї поведінки та діяльності. Теза показує значення карти навколишнього світу як основи регуляції поведінки людини. Впливаючи на картину світу людини, можемо впливати на поведінку.

О.А. Панченко і А.А. Кабанцева зазначають, що вибір для позначення об'єкта інформаційної безпеки терміна «психіка» замість «індивідуальна свідомість», запропонованого іншими авторами (У.В. Ільницька, Н.С. Уханова, Ю.В. Щавінський, І.Ю. Щавінська та ін.), пов'язаний з тим, що поняття психіки є ширшим, крім свідомості, включає несвідоме (підсвідомість), яке може бути об'єктом деструктивного інформаційного впливу.

Свідомість сприймається як вищий рівень психічного відображення та саморегуляції, властивий лише людині як суспільно-історичній істоті. Емпірично свідомість постає як сукупність чуттєвих і розумових образів, що безперервно змінюється, яка безпосередньо постає перед суб'єктом у його внутрішньому досвіді, передбачає його практичну діяльність.

Індивідуальна свідомість як об'єкт інформаційного впливу була зазначена у Доктринах інформаційної безпеки 2009 та 2017 років. Свідомість як основна форма людської психіки не вичерпує її змісту, оскільки у людини є несвідомі психічні явища та процеси, які приховані від її самоспостереження.

Несвідоме трактується як ірраціональна компонента психіки, що не усвідомлюється та не досліджується за допомогою раціональних методів пізнання, сукупність психічних процесів, актів і станів, зумовлених явищами дійсності, про вплив яких суб'єкт не усвідомлює.

Несвідоме є значущим об'єктом інформаційної безпеки, оскільки деструктивний вплив не підконтрольний людині, може блокуватися інструментами психологічного захисту людини. Вплив на несвідоме здійснюється за підпорогового впливу.

Колективні психічні структури не зводяться до суми психік членів соціальних груп, а становить самостійну соціальну реальність, що розглядається як відокремлені об'єкти інформаційної безпеки. Психологія соціальної спільноти – певна цілісність, якісно нове утворення. Групова психологія постає як певна соціальна реальність, яка виходить за межі свідомості окремої особи та впливає на неї разом із іншими об'єктивними умовами життя.

Більшість психічних характеристик соціальних груп розглядається як елементи групової свідомості, у науковій літературі виділяються окремі групові психічні несвідомі елементи, що свідчить про збереження дихотомії «свідоме – несвідоме» на груповому рівні [11, с. 25].

На другому рівні як об'єкти інформаційної безпеки визначені психіка людини, що включає свідомість і несвідоме, групові психічні структури, що складаються з групової свідомості та колективної несвідомості.

Що стосується елементів індивідуальної психіки, то у сучасній психології сформовані уявлення та чіткий понятійний апарат. Динамічний підхід у дослідженні індивідуальної психіки передбачає виділення у структурі

психіки складників психічних процесів, які поділяються на три основні види: когнітивні, емоційні та регулятивно-вольові. Статичний підхід виходить із виділення психічних утворень, що є результатами психічних процесів, що протікають. Завдання побудови вичерпного переліку психічних процесів та утворень, її вирішення має велике значення для ідентифікації об'єктів правового захисту від деструктивного інформаційного впливу.

На думку О.Р. Ткачишиної, небезпечний інформаційно-психологічний вплив на індивідуальну свідомість може призвести до двох видів взаємозалежних змін: зміни психіки, психічного здоров'я людини; зміни в цінностях, життєвих позиціях, орієнтирах, світогляді особистості. Такі зміни спричиняють антисоціальні вчинки і становлять небезпеку вже для всього суспільства і держави [12, с. 180]. На відміну від загальної психології, соціальна психологія не має усталеного категоріального апарату для позначення елементів групової психіки.

Колектив авторів навчального посібника «Соціальна психологія» виділяє серед психологічних характеристик елементи: групові потреби, інтереси, цінності, норми, цілі, групову думку, підкреслюючи, що сучасний рівень розвитку соціальної психології не має традиції та необхідного методичного інструментарію для аналізу цих елементів [13].

На третьому рівні як об'єкти інформаційної безпеки виділено індивідуальні та групові психічні процеси і утворення свідомого та несвідомого характеру. З позиції загальної психології та соціальної психології доцільно виділити три основні групи об'єктів інформаційної безпеки щодо захисту від деструктивного інформаційного впливу, такі як: особистість, великі та малі соціальні групи, суспільство; психіка людини, яка включає свідомість і несвідоме, групові психічні структури, які включають групову (суспільну) свідомість людини та колективне несвідоме; індивідуальні та групові психічні процеси та утворення свідомого та несвідомого характеру.

Висновки. В умовах збройної агресії Росії щодо України питання забезпечення інформаційної безпеки у контексті захисту інформації та захисту особи та суспільства від деструктивного інформаційного впливу з використанням механізмів інформаційного впливу на індивідуальну, групову та суспільну свідомість є актуальною темою дослідження. Первинним об'єктом інформаційної безпеки є особа, щодо якої здійснюється деструктивний інформаційний вплив. Захист від деструктивного інформаційного впливу як складова частина системи інформаційної безпеки становить стан захищеності особи, соціальних груп та суспільства від інформації, яка впливає на зміни психіки, психічного здоров'я людини, зміни в цінностях, життєвих позиціях, орієнтирах, світогляді особистості.

Список використаних джерел

1. Ковалів М.В., Єсімов С.С., Ярема О.Г. Інформаційне право України : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.
2. Шульга В.І. Сучасні підходи до трактування поняття інформаційна безпека. *Ефективна економіка*. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5514>.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>.
4. Малашко О.Є., Єсімов С.С. Нормативно-правове забезпечення інформаційної безпеки в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 14 (94). Т. 2. С. 30–38.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки» : Указ Президента України від 28.12.2021 р. № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>.

6. Даниленко С., Фурсай О. Деструктивний інформаційний вплив на соціально-політичні процеси (на прикладі Франції). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2020. № 51. С. 25–30.
7. Баранник В.В., Сідченко С.О., Белікова Т.В., Олійник Ю.О. Метод виявлення деструктивного інформаційно-психологічного впливу на підсвідомість особового складу та населення України. *Системи озброєння і військова техніка*. 2019. № 4 (60). С. 120–127.
8. Кузьменко Т.М. Сутнісні характеристики та класифікація соціальних груп: референтна група: види та функції. 2021. URL: <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/aktprob.18.64.pdf>.
9. Салига П. Віртуальна спільнота. 03.08.2021. URL: <https://www.wiki.uk-ua.nina.az/%D0%92%D1%96%D1%80%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1BD%D0%BE%D1%82%D0%B0.html>.
10. Панченко О.А., Кабанцева А.В. Людська психіка в інформаційній небезпеці. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Державне управління»*. 2020. Том 31 (70). № 3. С. 226–233.
11. Свідоме і несвідоме у груповій взаємодії: монографія / П.П. Горностай, О.Л. Коробанова, О.Т. Плетка, Г.В. Циганенко, Л.Г. Чорна; за наук. ред. П.П. Горностая. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 244 с.
12. Ткачишина О.Р. Психологічна безпека у контексті маніпулятивного впливу на свідомість особистості. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 1. Т. 1. С. 178–182.
13. Соціальна психологія: навчальний посібник / Н.Ю. Волянчук, Г.В. Ложкін, О.В. Винославська, І.О. Блохіна. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

References

1. Kovaliv, M.V., Yesimov, S.S., & Yarema, O.H. (2022). *Informatsiynne pravo Ukrayiny: navchal'nyy posibnyk* [Information law of Ukraine: educational manual]. L'viv: L'vivs'kyy derzhavnyy universytet vnutrishnikh sprav. 416 s. [in Ukrainian].
2. Shul'ha, V.I. (2015). *Suchasni pidkhody do traktuvannya ponyattya informatsiyna bezpeka* [Modern approaches to the interpretation of the concept of information security]. *Efficient economy*. 4. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5514> [in Ukrainian].
3. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 14 veresnya 2020 roku «Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrayiny»: Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 14.09.2020 r. № 392/2020 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 14, 2020 “On the National Security Strategy of Ukraine”: Decree of the President of Ukraine dated September 14, 2020 No. 392/2020]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> [in Ukrainian].
4. Malashko, O.Ye., Yesimov, S.S. (2022). *Normatyvno-pravove zabezpechennya informatsiynoyi bezpeky v Ukrayini* [Normative and legal provision of information security in Ukraine]. *International scientific journal Internauka*. 14 (94). T. 2. S. 30–38 [in Ukrainian].
5. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 15 zhovtnya 2021 roku «Pro Stratehiyu informatsiynoyi bezpeky»: Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 28.12.2021 r. № 685/2021 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated October 15, 2021 “On Information Security Strategy”: Decree of the President of Ukraine dated December 28, 2021 No. 685/2021]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text> [in Ukrainian].
6. Danylenko, S., Fursay, O. (2020). *Destruktyvnyy informatsiynnyy vplyv na sotsial'no-politychni protsesy (na prykladi Frantsiyi)*. Destructive information influence on socio-political processes (on the example of France). *Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Visnyk Kyivivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. 51. S. 25–30 [in Ukrainian].
7. Barannyk, V.V., Sidchenko, S.O., Belikova, T.V., & Oliynyk, Yu.O. (2019). *Metod vyyavlennya destruktyvno informatsiynno-psykholohichnoho vplyvu na pidsvidomist' osobovoho skladu ta naseleynna Ukrayiny* [The method of detecting destructive informational and psychological influence on the subconscious of the personnel and population of Ukraine]. *Weapon systems and military equipment*. 4 (60). S. 120–127 [in Ukrainian].
8. Kuz'menko, T.M. (2022). *Sutnysni kharakterystyky ta klasyfikatsiya sotsial'nykh hrup: referentna hrupa: vydy ta funktsiyi* [Essential characteristics and classification of social groups: reference group: types and functions]. Retrieved from: <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/aktprob.18.64.pdf> [in Ukrainian].
9. Salyha, P. (2021). *Virtual'na spil'nota* [Virtual community]. Retrieved from: <https://www.wiki.uk-ua.nina.az/%D0%92%D1%96%D1%80%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1BD%D0%BE%D1%82%D0%B0.html> [in Ukrainian].
10. Panchenko, O.A., Kabantseva, A.V. (2020). *Lyuds'ka psykhyka v informatsiyniy nebezpeti* [Human psyche in information danger]. *Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: Public administration*. 31 (70). No. 3. P. 226–233 [in Ukrainian].
11. Hornostay, P.P., Korobanova, O.L., Pletka, O.T., Tsyhanenko, H.V., & Chorna, L.H. (2018). *Svidome i nesvidome u hrupoviy vzayemodiyi: monohrafiya* [Conscious and unconscious in group interaction: a monograph]. *Kropyvnyts'kyi: Imeks-LTD*. 244 s. [in Ukrainian].
12. Tkachyshyna, O.R. (2019). *Psykholohichna bezpeka u konteksti manipulyativnoho vplyvu na svidomist' osobystosti* [Psychological safety in the context of manipulative influence on the consciousness of the individual]. *Theory and practice of modern psychology – Teoriya i praktyka suchasnoyi psykholohiyi*. 1. T. 1. S. 178–182 [in Ukrainian].
13. Volynychuk, N.Yu., Lozhkin H.V., Vynoslavs'ka, O.V., & Blokhina, I.O. (2019). *Sotsial'na psykholohiya: navchal'nyy posibnyk* [Social psychology: a study guide]. *Kyiv: KPI im. Ihorya Sikors'koho*, 254 s. [in Ukrainian].

Barabash Olga,

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor
(Lviv State University of Internal Affairs, Lviv)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2666-9696>

Hryshchuk Alina,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor
(Lviv State University of Internal Affairs, Lviv)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6289-6656>

**PROVISION OF INFORMATION SECURITY IN THE CONTEXT OF PROTECTION
AGAINST DESTRUCTIVE INFORMATIONAL INFLUENCE**

The article examines the provision of information security in the context of protection against destructive informational influence based on current legislation. The research used general scientific (systemic-structural, functional, axiological) and special methods of researching legal phenomena (formal-legal, analysis of legal texts, comparative-legal). Russia's aggression against Ukraine is carried out not only in the field of military confrontation, but also in the information field, therefore the question of increasing the effectiveness of ensuring personal information security, protecting information rights and the right of a person to information security in the conditions of the development of digital information technologies is relevant. An analysis of the current regulatory and legal framework of the information security system of Ukraine carried out. In the conditions of Russia's informational aggression, this topic is relevant. The informational and legal mechanism for ensuring the protection of individuals, society, and social groups from destructive informational influence is a system of organizational, normative, functional, and instrumental elements. The object and subject of information security defined. In the National Security Strategy and the Information Security Strategy of Ukraine, the term "destructive information influence" is absent in other current strategic planning documents. It is noted that the destructive informational influence is the influence on the consciousness of the individual and society. Protection of individuals, social groups and society from destructive informational influence is an integral part of the information security system. From the standpoint of general psychology and social psychology, it is expedient to distinguish three main groups of information security objects for protection against destructive informational influence: the individual, large and small social groups, society; human psyche. Protection against destructive informational influence as a component of the information security system is a state of protection of the individual, social groups and society from information that affects changes in the psyche, mental health of a person, changes in values, life positions, orientations, and worldview of an individual.

Key words: information sphere, national security, psychological influence, person, society, social group.

Надіслано до редколегії 10.11.2022